

GRAN TEATRE DEL LICEU
TEATRE NACIONAL DE CATALUNYA

CONCERT

de

Commemoració del VI aniversari
de la proclamació de la República
a honor i profit de l'heroic

POBLE DE MADRID

Organitzat pel Comissariat de Propaganda
de la Generalitat de Catalunya

Conjunt Simfònic de 93 professors d'or-
questra, cedits per la Secció de Música
del S. U. E. P. (C. N. T.) dirigit
pel Mestre

EDUARD TOLDRÀ

Dimecres, dia 14 d'abril del 1937

A les deu de la nit

CINQUENA SIMFONIA EN DO MENOR

BEETHOVEN

De les nou simfonies és aquesta la més popular, la més sovint executada, i tinguda per molts com l'expressió més completa del geni beethovenià. Va assenyada com op. 67 i fou composta en 1807, poc després de Fidelio i de la Quatrena Simfonia, essent gairebé contemporània de la que la segueix en ordre, o sigui la Pastoral.

ALLEGRO CON BRIO. El tema inicial, format de quatre grans trets, fortament ritmats, apart representa els cops del destí segons la frase del propi Beethoven al seu amic i biògraf Schindler quan aquest li demanà el significat d'aquelles misterioses notes: « Així truca el destí a la porta ». D'això n'han deduït els nombrosos comentaristes que la idea cabdal d'aquesta Simfonia és la lluita d'un heroi contra l'adversitat, però no pot en definitiva proclamar-se que el pensament de Beethoven fos escriure una simfonia amb tema, sinó que més aviat la idea que domina és purament musical.

Les quatre notes, ocupant dos compassos, es repeteixen sense treva, passant d'uns instruments als altres i donant a l'obra el ritme i el caràcter. Hi ha després una segona frase més dolça dita pels violins primers, presa pel clarinet i tot seguit per la flauta junt amb aquells. Sobre aquest material temàtic es desenrotlla tot el temps en contínues i grandioses modulacions, el procés del qual no seguirem pas a pas, car és bé prou conegut de tothom. Assenyalem sols, com a més interessant novetat, la delicadíssima frase de l'oboè, de caràcter planyívol, enmig d'un silenci orquestral que dura breus moments, i és seguit d'un gran creixent fins al poderós fortíssim, diverses vegades repetit per a acabar donant entrada a la fogosa coda, bella coronació de tan grandiosos temps.

ANDANTE CON MOTO. Una dolcíssima melodia, també de les més inspirades de Beethoven, s'inicia per les violes i violoncels, sobre el « pizzicato » dels contrabaixos. Es com la veu d'esperits purs rublint el nostre consol i esperança. Els instruments de vent continuen el tema i després el quartet de corda en repeteix la conclusió. Tot seguit els fagots fan un nou tema de diferent mena, més majestuós, el qual sovint es repetirà, donant al període un caràcter triomfal i grandiosos, quan tot seguit l'entonen fortíssim els instruments de vent. Torna el primer tema en variació pels mateixos d'abans, viola i violoncel, i és desenrotllat successivament per tota l'orquestra amb alternatives de força i de dolor. Després uns acords en pianíssim de la corda seguits d'un petit diàleg de la fusta, donen de nou entrada al segon tema, en fortíssim, per tota l'orquestra que el desenrotlla amplament. Per fi, en un moviment més mogut, entona el fagot sol una variant del tema dolç del començ, cantant després de la manera més delicada per corda i fusta i fragmentat a continuació per tota l'orquestra en un fortíssim d'acabament.

(segueix a la pàg. 4)

Programa

I part

WEBER. . . El Franc Tirador. (Obertura)

J. S. BACH. Suite en re

I Obertura

II Aria

III Gavotta

IV Giga

II part

BEETHOVEN Cinquena Simfonia, en do menor

I Allegro con brio

II Andante con moto

III Finale - Allegro

III part

GARRETA. . . A Pau Casals (Sardana)

GRANADOS. Goyescas (Intermezzo)

WAGNER. . . Els Mestres Cantaires (Obertura)

ALLEGRO. En un temps final relliga Beethoven els dos moviments clàssics que formaven la segona meitat de les simfonies. El tradicional «scherzo» apareix aquí titulat solament «allegro», en què el ritme dominant és de la mateixa natura dels altres «scherzos» del propi autor. Un primer tema misteriós i insinuant munta pianíssim dels baixos de la corda. Li responen els violins, recolzats per acords dels de vent. La frase es repeteix dos cops i després d'aquesta breu introducció entre el tema principal, format de la mateixa nota, quatre vegades repetida que entona la trompa sola en fortíssim. A la quarta vegada agafa el tema tota l'orquestra en fortíssim i acaba afegint-hi una segona part en terceres descendents. Amb el període descrit és construït tot el «scherzo» en la primera part.

Segueix el trio format per un brillant fugat en major que comencen els contrabaixos, s'hi afegeixen després violes i fagots i és continuat per tot el quartet de corda. La frase es repeteix completa fent l'efecte d'un greu i misteriós recitatiu, per la qual raó Schumann ho qualificà de figura interrogativa. Després segueix desenrotllant-lo tota la corda en un fortíssim de grandíós efecte, i fineix per a apaivagar-se en els alts de l'orquestra. Reapareix aleshores la primera part del «scherzo», feta ara en «pizzicato», i segueix un període de transició ple del més gran misteri; es fa un silenci orquestral, trencat ça i llà per quelques notes aïllades; després els primers violins llisquen en una dolça frase de pas, recolzats pels fagots, i finalment la corda en massa sosté més encara l'acord de *la bemoll*, mentre les timbales soles sostenen sordament el ritme del tema cabdal en *do*.

Per fi els sords batecs de les timbales van creixent poc a poc d'intensitat, fan seguir els violins i canvien l'harmonia amenant al grandíós «allegro» final.

NOTA: No serà permesa l'entrada a la sala durant l'execució de les obres.

Imp. Elzeviriana, E. C

20090-5-20